

Cultures

TEATRE | MÚSICA | LLETRES | DANSA | ART | TRADICIONS | CINE | TELEVISIÓ

PESETA, CAVALL, POMA ▶ Quan la Maria Orri, la seva mare, no va poder ni repetir ni recordar aquestes tres paraules, Pep Garcia i la seva família van confirmar el diagnòstic. Ja des d'abans, ell havia començat a escriure «petits flaixos» que, del 2011 al 2015, retraten instants de vida en la malaltia

«És el que vaig viure en cada moment»

▶ Pep Garcia, gestor cultural i articulista d'aquest diari, publica «Postals presents per a una mare absent», sobre l'Alzheimer

Susana Paz

MANRESA

«Una postal l'escrius -o l'escriu- abans del whatsapp- quan teníem una vivència que, en aquell moment, era important per a nosaltres i la volíem compartir». El gestor cultural Pep Garcia (Vic, 1964), articulista d'aquest diari, ha signat 27 escenes que retraten flaixos viscuts del 2011 al 2015, des que la família comença a detectar els primers símptomes d'Alzheimer a la seva mare, Maria Orri, i fins a la seva mort. *Postals presents per a una mare absent* (L'Albí) es presenta avui a Manresa amb una triple vocació: l'«ambició» d'arribar al públic; la intenció de servir d'«acompanyament: els malalts no volen visites sinó companyia»; i el desig de «reivindicar» uns malalts a qui «no podem oblidar. La comunicació bilateral deixa d'existir però els podem abraçar o fer-los costat en el seu silenci». L'Alzh -com escriu Garcia- és cruel i no discrimina.

Ni manual ni radiografia

Però Garcia vol deixar clar que *Postals presents per a una mare absent* no és «ni un manual ni una radiografia de quatre anys de malaltia». Són «sentiments molt concrets» que va començar a escriure sense «planificar res» i que s'inicien un cop ell i el seu pare parlen de la mare, un parell de mesos després que, tant l'un com l'altre, s'adonessin que ella començava a transitar per un fosc corral. «Les postals estan escrites a l'instant, en temps real, quan passava cada cosa. I estan escrites a peu dret, o baixant les escales de casa els pares o sortint del metge o de la residència. I amb el que tenia a la mà, l'iPhone». És l'instint, diu, «d'aquells que ens dediquem a mirar la vida».

Pesseta, cavall, poma

I el que va escriure, les escenes que «vaig viure en cada moment», és el que el lector podrà trobar, sense floritures ni guarniments. Garcia ha ajustat la gramàtica i ha deixat fora alguns textos que «repetien conceptes». Ellenguatge, diu, «és molt emocional però molt auster, poc explicatiu», un estil que lliga «amb la meua manera d'escriure». Però, malgrat això, remarca, «no sóc ben bé jo. Havia de marcar una

distància, no només per escriure sinó per sobreviure com a cuidador. Es tracta de trampejar l'Alzheimer, mirar-lo als ulls i empenyar-te amb ell, no amb la mare». L'Alzheimer és una malaltia «devastadora a nivell intern» i Garcia ho reflecteix a través d'una «prosa poètica». La poesia com a «bisturí» que arriba al moll dels sentiments dels qui es troben cara a cara amb la malaltia. Perquè els malalts, diu, «els perds dues vegades: quan es confirma la malaltia i quan es moren». La primera va ser quan «la mare no va superar la prova de repetir ni recordar tres paraules: pesseta, cavall, poma». La segona, el 4 de juliol del 2015.

Garcia no va dir a ningú de la família el que estava escrivint: «Sóc gelós de la meua part creativa però, a més, només volia explicar, sense implicar els altres, la meua contaminació emocional». Les 27 postals es tanquen amb un epíleg que Garcia va escriure una setmana després que morís la seva mare. «Sabia que aquesta postal mai no la llegiria. De fet, les altres tampoc però les escrivia quan ella vivia i la sensació era diferent». Al capdavant, «l'Alzheimer és una malaltia que et regala moments molt delicats però que no pots compartir amb el malalt».

Estètica i contingut

Quan tot va acabar, Garcia va llegir el que havia escrit allarg de quatre anys: «vaig plorar». Ja tenia al cap donar a conèixer les postals d'alguna manera i va decidir enviar-les a una desena d'amics, coneguts i desconeguts. Com Cristina Maragall Garrigosa, portaveu de la Fundació Pasqual Maragall, que ha acabat signant el pròleg del llibre. La resposta dels seus primers lectors li va fer pensar que «podia compartir les postals malgrat la por inicial».

I com fer-ho? Garcia va dubtar sobre el format i amb el dissenyador Jordi Mestres van pensar en convertir els escrits en postals reals. Però van decidir que un llibre-objecte com el que ha editat la berguedana l'Albí, «despullat, que és com queden les persones per culpa de l'Alzheimer», seria el més adequat. La idea era que «el cos estètic encaixés amb el contingut literari». Començant pel títol: el llegireu al capdamunt de la portada (amb el nom de l'autor) però sense la paraula mare, situada al mig. I res més.

Pep Garcia va debutar en la narrativa amb «Perduts»

EL LLIBRE

POSTALS PRESENTS PER A UNA MARE ABSENT

AUTOR
▶ Pep Garcia

L'ALBÍ. BERGA. 55 PÀGINES. 15 EUROS

UNA POSTAL

FER I DESFER

El pare ho fa tot. Durant tot el dia. No ho havia fet mai. Ara sobretot es cuida d'ella i de tots els petits detalls, des del matí, ben d'hora, fins que ella se'n va a dormir. I així cada dia. I ell quan descansa? Ara mateix és tota una incògnita. El pare no para mai i la mare no descansa mai. Sempre li hauries d'anar al darrere, estar a l'aguait sabent que mai li passaràs al davant. No l'encertaràs. La mare i l'Alzh, junts, són impredecibles. Imparables. No saps mai per on et sortiran. La mare es lleva molt d'hora malgrat que li amaguis els despertadors. Els dies són llargs i es fan més llargs encara. De vegades, les nits són inexistentes per a la mare, que hi campa enèrgicament. Hi deambula. El pare ho fa tot. L'Alzh ho desfà tot. Cada dia. Cada nit.

Dilluns, 17 de març 2014

Música, imatges i paraules ompliran avui la presentació a la Plana de l'Om

Acompanyaran l'autor Kiku Mistu, Xavier Gual, Enric Llorca, Jaume Huch i Cristina Maragall

S.PAZ MANRESA

■ L'Auditori de la Plana de l'Om de Manresa acollirà avui (a 2/4 de 8 del vespre, si el temps ho permet) la presentació de *Postals presents per a una mare absent*, que ha tingut el suport en l'edició del grup Santasusana. Hi haurà «música, imatges i altres paraules» amb l'artista performer Kiku Mistu, l'escriptor i també articulista d'aquest diari

Xavier Gual, l'actor Enric Llorca, l'editor Jaume Huch i Cristina Maragall, autora del pròleg. Una presentació poc comuna per a un llibre poc comú que, a banda de les postals, permet llegir una frase de la seva mare («No corris, no triguís, fes el que vulguis però no vinguis tard. I si vénis tard, vigila») que, en forma de poema visual, recorre les pàgines perdent paraules a mesura que avancen els escrits. Com la malaltia.

Pep Garcia no llegirà cap postal del llibre: «s'ha de comprar. Tots els beneficis corresponents als drets d'autor es destinaran a la Fundació Pasqual Maragall que investiga per vèncer la malaltia». El llibre, amb una tirada de 600

exemplars i al preu de 15 euros, es pot trobar a les llibreries i també a la web www.postalspresentsperaunamareabsent.cat. Garcia, però, sí que llegirà l'única postal que va escriure amb més llargària de l'habitual i que no s'ha publicat perquè «no encaixava. La vaig escriure com si l'escrivís la mare però després em vaig adonar que ella mai no l'hauria escrit. Jo sí».

I el llibre, li hauria agradat, a ella? «Quan vaig començar vaig pensar que era per a ella però després vaig entendre que estava inspirat per ella però que en realitat era per al pare, que s'hi va deixar la pell, i per als cuidadors». *Postals presents per a una mare absent* «no era per a ella, era des d'ella».